

እንደገና እንጋባ

ይህንን ደብዳቤ ስጽፍ ፊት ለፊቴ የቤተሰባችንን ፎቶ ግድግዳው ላይ እያየሁ ነው። «ይናገራል ፎቶ» አሉ። አቤት በፎቶማ እንዴት ያምርብናል። ፎቶ ላይ ያለው ፈገግታ እንዲሁ ትዳር ውስጥም ቢቀጥል እንዴት ጥሩ ነበር። ግርም ይላል። ፎቶ አንሺዎች ሁሉ ከአንድ እናት የተወለዱ ይመስል ለምንድን ነው በግድ «ፈገግ በሉ» የሚሉት። በቃ ፎቶ ማለት ደስታን ማሳያ ብቻ ነው እንዴ። የከፋው ሰው ፎቶ አይነሳም ማለት ነው። አንዳንድ ፎቶ አንሺዎችና ቪዲዮ ቀራጮችኮ በገዛ ሠርጋችን ተዋንያን ያደርጉናል። እንደ ራሳችን ሳይሆን እንደ እነርሱ ፈቃድ ያስኬዱናል፣ ያሳስሙናል፣ ያስተቃቅፉናል፣ ያስልፉናል፣ ያጣምሙናል፣ ያቃኑናል። እነርሱ ግን የፊልም ዳይሬክተር ናቸው ወይስ የሠርግ ቪዲዮ ቀራጮች? እኛስ ሙሽሮች ነን ወይስ ተዋንያን?

ከተለያዩ ጀምሮ ይህንን ፎቶ ደጋግሜ እያየሁ ደጋግሜ አስባለሁ። ለብቻ መሆን አንድ የሚጠቅመው ነገር ቢኖር የማሰቢያ ጊዜ መስጠቴ ነው። ሰው ለመኖር ለካ ከምግብና መጠለያ እኩል የማሰቢያ ጊዜም ያስፈልገዋል። እንዲሁ ስንዘር፣ እንዲሁ ስንወጣና ስንወርድ፣ እንዲሁ ቀዳዳ ለመሙላት ወዲህ ወዲያ ስንል፣ እንዲሁ ጠዋት ወጥተን ማታ ስንገባ አይደል እንዴ የኖርነው? አሁን ሳስበውኮ የኑሮ ወንዝ ወደወሰደን ፈሰስን እንጂ አስበን አልኖርንም።

እስኪ ልጠይቅሽ ለመሆኑ ለኛ ትዳር ምንድን ነበር? አንድ ቤት መኖር፣ አንድ አልጋ ላይ መተኛት፣ ልጆች መውለድ፣ ወላጆቻችን ቤት አንድ ላይ መሄድ፣ መጎራረስ፣ ከባለቤትዎ ጋር ተብሎ መጠራት፣ ምንድን ነው ግን ትዳር? ለመሆኑ ሠርገን ነበር ወይስ ተጋብተን ነበር? ጋብቻ ነበረን ወይስ ትዳር? አቤት ለሠርጋችን እንዴት ነበር የለፋነው። «ጋብቻ የትዳር መጀመሪያው ሥነ ሥርዓት ነው፤ ሠርግ ማጀቢያው ድግስ ሲሆን፣ ትዳር ደግሞ በዚህ በኩል ተገብቶ የሚኖረው ኑሮ ነው» የሚል ካነበብኩ በኋላ ይህንን ጥያቄ መጠየቅ ጀምሯል። አዳራሽ ለማግኘት፣ መኪና ለማግኘት፣ የሠርግ ልብስ ለመምረጥና ለማሰፋት፣ ድግሱን ለማሳመር፣ የሚጠሩ ሰዎችን ለመምረጥ፣ ሚዜዎቻችንን ለመምረጥ ስንቴ ነበር ያሰብነው፤ ሰሐንና ብርጭቆ እንኳን ሳይቀር አስበንበት፣ ሰው አማክረን፣ ዙሪያን መርጠን፣ ከሌሎች ልምድ ወስደን ነበር የተከራየነው።

በእኔና ባንቺ ሠርግ ስንት ሰዎች ተሳተፉ፣ ስንቶች ለፉ፣ የስንት ሰዎች ሐሳብ ተዋጣ፣ የስንቶች ልምድ ተቀሰመ፣ የስንቶች ጉልበት ፈሰሰ። በያንዳንዱ ጉዳይ እንወያይ፣ እንከራከር፣ እንጨቃጨቅ፣ እንለያይ ነበር። በያንዳንዱ ጉዳይ እንደገና እንገናኝ፣ እንግባባ፣ እንስማማና እንታረቅ ነበር። በብዙ ሰዎች ታግዘን አግብተን ትዳርን ብቻችንን ገጠምንና አልቻልንውም። ሠርግ ላይ ያለው እገዛ ትዳር ላይ ቢሆን እንዴት ጥሩ ነበር።

አሁን ሳስበው የለፋነው ለሠርጋችን እንጂ ለትዳራችን አልነበረም። እስኪ ትዝ ይበልሽ። ከኛ በፊት የተጋቡ ሙሽሮችን ልምድ የወሰድው ስለ ሙሽራ ልብስ፣ ስለ ሼሎ፣ ስለ ሚዜ፣ ስለ መኪና፣ ስለ ድግስ፣ ስለ አዳራሽ፣ ስለ መጥሪያ ካርድ፣ ስለ ባንድ፣ ስለ ቪዲዮ እንጂ ስለ ኑሯቸው አልነበረም። እነርሱምኮ ዲል ባለ ድግስ፣ የሁላችንንም ቀልብ በማረከ ሥነ ሥርዓት ተጋብተው ይሆናል። ከዚያስ? ነው ጥያቄው። የኛስ ሠርግ ጉድ የተባለ አልነበረም። እስካሁን ድረስ የእኔና የባንቺን ሠርግ እንደ ትንግርት የሚያወሩት አሉኩ። ከሠርጉ በኋላ የሆነውን ስለማያውቁ።

አንድ ወዳጄ ትዳርና ችግኝ አንድ ነው ብሎኛል። ሁለቱም ክብካቤ ይፈልጋሉ፤ ሁለቱም በየጊዜው መኮትኮትና ማሳደግን ይጠይቃሉ። ሁለቱም መከርከምና ድንጋይና አረሙን እንዲያስወግዱላቸው ይፈልጋሉ። ሁለቱም የዕለት ተዕለት ትኩረት ይሻሉ። እኛ ግን እንደዚያ ያደረግን አይመስለንም። ጉልበታችን ሁሉ ለሠርጉ ፈሰሰና ትዳሩ ላይ አቅም ጠፋ። «ዳገት ላይ ሰው ጠፋ» አሉ ፕሮፌሰር መስፍን። ድሮ ልጆች ሆነን

ገንዘባችን ሁሉ አለቀ በሻይ

ሚስት ሳናገባ ዓለምን ሳናይ - እንል ነበር። ከየት የመጣ ግጥም እንደሆነ እንጃ። የኛም ጉልበታችንና ዐቅማችን ሁሉ ሠርጋችን ላይ ፈሰሰና ዓለምን ሳናይ ቀረን። ይገርምሻል። በቴሌቪዥን ሰሞኑን የችግኝ ተከላ ዜና ሲነገር ትዝ የሚለኝ የእኔና የአንቺ ትዳር ነው። ድሮ በሠፈራችን በሚገኝ ጋራ ላይ ሰኔ በመጣ ቁጥር በቀበሌ ትእዛዝ እየወጣን የምንተክለው ችግኝ ነበር። ከተከልነው በኋላ ግን ዘር ብሎ የሚያየው የለም። ሰኔና ሰኞ የገጠመለት ችግኝ ይጸድቃል። ሌላው ግን ደርቆ ይቀራል። ቀበሌውም ማስተካከል እንጂ ማሳደግ አያውቅበትም። የብዙዎቻችን ትዳር እንደዚያ ይመስለኛል። ልክ አንድ አገር ሰው ተሰብስቦ ችግኝ እንደሚተክለው ሁሉ አንድ አገር ሰው ተሰብስቦ ትዳር የሚባለውን ችግኝ የሠርግ ቀን ይተክለዋል። ችግኝን ማንም ዘር ብሎ እንደማያየው ሁሉ ትዳርን የሚከባከበው፣ ውኃ የሚያጠጣው፣ አረም የሚነቅልለት፣ አፈር የሚያደርግለት፣ ፋንድያ የሚደፋለት፣ አውሬ እንዳያበላሸው አጥር የሚቀጥርለት የለም። ልክ ያደለው ችግኝ በፅድል አድጎ እንደሚገኘው ሁሉ፣ ያደለው ትዳርም አድጎ ተመንድጎ እናየው ይሆናል። «አፍራ ያለው ተኝቶም ያፈራል» ይባል የለ። ብዙ ትዳሮች ግን እንደ ብዙዎቹ ችግኞች ከስመው ቀርተዋል።

እኔማ አንዳንዴ ለሠርጋችን ከተጨነቅነው ግማሹን እግሩን ለትዳራችን አድርገነው ቢሆን ኖሮ እንደዚህ ባልሆንን ነበር። እላለሁ። እንዴው ብቻዬን ስለሆንኩ ሰው አያየኝም እንጂ፣ ያበድኩኩ ነው የምመስለው። ብቻዬን እስቃለሁ፤ ብቻዬንም አወራለሁ። ባለፉት ዓመታት ያወራናቸውን ሳስባቸው ስለ ቤት ወጭ፣ ስለ ልጆች ትምህርት ቤት፣ ስለ ወላጆቻችን፣ ስለ ጎረቤቶቻችን፣ ስለ ልቅሶና ሠርግ፣ ስለ ርዳታና መዋጮ፣ ስለ መኪናና የቤት ዕቃ፣ ስለ ሥራ ቦታ ችግሮች ሆነው አገኛቸዋለሁ። እነዚህ ነገሮች ግን ብቻ እንዴት ትዳርን ያሳድጉታል? እንዴትስ ፍሬያማ ያደርጉታል? ስለ እኔና ስለ አንቺ፣ በለምትወጅውና ስለምትጠይው፣ ስለምንጨምረውና ስለምናርመው፣ አንቺን ይበልጥ ስለማስደሰትና እኔን ይበልጥ ስለማርካት፣ እኔ ላንቺ ማድረግ ስላለብኝና አንቺ ለእኔ ማድረግ ስላለብሽ ነገር ማውራታችንን፣ መወሰናችንንም አላስታውስም።

ደግሞ የሚገርምሽ ነገር፣ ዛሬ ዛሬ ሳስበው ግርም የሚለኝ፣ የምንነጋገረውኩ በሚያጋጥሙን ነገሮች ላይ ብቻ ነው። አንዳች ነገር ካልገጠመን አንነጋገርም። ለነገሩም በዝምታ አድገን እንዴት መነጋገር እንልመድ ብለሽ ነው። «ጥፋቱስ አይደለም ካንቺ ወይም ከእኔ፣

ፍቅር በመሆኑ እንጂ ጽድቅና ኩነኔ፣

አንቺ አንቺን መሆንሽ እኔ እኔን መሆኔ»

አሉ አብዬ መንግሥቱ እውነታቸውን ነው። እንዴው ጊዜ ወሰደን፣ ከሌላው ነገር ወጣ ብለን፣ እየተዘናናንም ቢሉ ወይም ለራሳችን ጊዜ ሰጥተን ስለ ወደፊት ኑሮአችን፣ ስለ እኔና አንቺ ጉዳይ፣ ልናደርገው ስለምንፈልገው ነገር ወይም መሆን ስለምንሻው ጉዳይ አውርተን እናውቃለን ብለሽ ነው? እንዴው ሊመጣልኝ አልቻለም። አንድ ነገር

ይገጥመናል፤ በዚያ ላይ እናወራለን፤ ጉዳዩ ከእኔ ወይም ካንቺ ጋር ይገናኝና አንዳችን አጥቂ ሌላችን ተከላካይ እንሆናለን። ከዚያም «ጨሰ አባራው ጨሰ» ማለት ያኔ ነው። ግን ለመሆኑ ይህንን «ጨሰ አባራው ጨሰ» የሚል የሠርግ ዘፈን ያመጣው ማነው? መቼም እንደኔ አግብቶ የፈታ ሰው መሆን አለበት።

በተለይም ልጆች ከመጡ በኋላ ባሰብን። እኔም ባልሽ መሆኔ ቀርቶ የልጆቻችን አባት ሆንኩ፤ እንቺም ሚስቴ መሆንሽ ቀርቶ የልጆቼ እናት ሆንሽ። ለመሆኑ ግን ከኛ የሚተርፈንን ጊዜ ነው ለልጆች መስጠት ያለብን ወይስ ከልጆች የሚተርፈውን ጊዜ ነበር እኛ መውሰድ የነበረብን? ለመሆኑ በትዳር ውስጥ ዋናው ጉዳይ ምንድን ነው? «ባለቤቴ» የሚለውን ባሕላዊ አጠራር የወደድኩትም ያደነቅኩትም አሁን ነው። ለምን መሰለሽ? በቀጣዩ ደብዳቤዬ እነግርሻለሁ።

ብንጣላም፣ ብንለያይም፣ ባንግባባም፣ ግን ደኅና ሁኒ።

ያንቺው የቀድሞ ባለቤት

(ሳምንት ይቀጥላል)

www.danielkibret.com